Przedpłata wraz z przesełką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 8. Dnia 22. Kwietnia 1884. XI. rocznik.

Przymusowe ubezpieczenie od ognia.

Jedną z ważniejszych przyczyn upadku ekonomicznego i wzmagającéj się biedy pośród małomiejskiéj i włościańskiéj ludności kraju, jest bezsprzecznie klęska pożarów, tak często grasująca wśród najuboższéj ludności.

Instytucye finansowe, udzielające pożyczki znaczniejsze na hipotekę, żądają zabezpieczenia od ognia przedmiotu hipotecznego, o ile takowy przez pożar może być uszkodzony lub zniszczony, nawet często po nad wartość części spalnych. Przy domach murowanych żądają one zabezpieczenia do wysokości udzielonéj pożyczki, co często nie stoi w żadnym stosunku do wartości części spalnych; przy hipotekach na ziemi opartych, żądają ubezpieczenia wszystkich budynków gospodarczych. Przymusowa ta opieka lubo czyniona jest dla ochrony kapitału pożyczonego, nie zaś ze względów humanitarnych, osiąga swój cel, i klęska pożaru nie przygniata dłużnika upadkiem materyalnym. Inaczéj rzecz się przedstawia u mniejszych właścicieli. Kredyt ich najczęściéj osobisty, sposobem zaliczki krótko-terminowéj udzielany, nie wiąże się z własnością nieruchomą, nieuprawnia też instytucyę udzielającą pożyczkę do żądania ubezpieczenia nieruchomości dłużnika.

Z powstaniem Zakładu kredytowego włościańskiego zaczęli i mniejsi właściciele przymusowo zabezpieczać swe nieruchomości, lecz jak wszystko w téj instytucyi wyzyskiwano i opierano na fałszywych podstawach, tak i z asekuracyi zrobiono interes, przynoszący ogromne zyski. Podczas gdy inne banki pozostawiają do woli dłużnika sposób zabezpieczenia, płacenie premii i t. p. zastrzegając sobie li tylko oznaczenie wysokości sumy, do któréj wartość ma być zabezpieczona, a często wskazanie instytucyi w któréj należy zabezpieczyć przedmiot hipoteki — Zakład kredytowy włościański sam zastępował instytucyę asekuracyjną i łączył do należytości ratalnéj kapitału, należytość za ubezpieczenie. Ztąd popadł zakład w tę dziwaczną konkluzyę, że pobierał premię asekuracyjną za zabezpieczenie od ognia ziemi, czyli gruntów włościańskich. Każda pożyczka bowiem była oparta na własności ziemi i podług jéj wartości, a gdy premię asekuracyjną musiał dłużnik opłacać od całéj pożyczki, przeto zakład nigdy nie mógł być w położeniu w razie pożaru wypłacić całą wysokość zabezpieczoną, bo części spalne jak chałupa i budynki gospodarskie, przedstawiały stosunkowo małą wartość.

Gdyby jeszcze premia przez dłużnika opłacana, odpowiadała wysokości pobieranéj przez instytucye asekuracyjne, lecz i tu było znaczne nadużycie, bo premia ta była o 100% wyższą od maksymalnéj przez Towarzystwa ubezpieczeń pobieranéj. Gdy bowiem najwyższą premię stanowi 1 zł. od 100 zł. zabezpieczonéj wartości, Zakład włościański pobierał na asekuracyę 2% od kapitału pożyczonego. Wiadomo powszechnie i dziś widzimy skutki, jak trudno dłużnicy spłacali raty, a więc i zawarte w nich premie asekuracyjne, co miało ten skutek, że dłużnik w razie pożaru nie miał prawa do wynagrodzenia, ponieważ nie zapłacił premii. Jeśli zaś Zakład przyznał wynagrodzenie, to całą jéj należytość pobrał na zaległości procentów i rat asekuracyjnych a dług najczęściéj pozostawał w pierwotnéj wysokości, dłużnik zaś nieotrzymawszy nic albo bardzo mało na obudowanie się, uczuł mimo asekuracyi całą grozę położenia i szkodę pożarem wyrządzoną. Nie można więc dziwić się téj nieufności jaką lud żywi do

sposobu poratowania się w razie pożaru przez zabezpieczenie i długiéj pracy potrzeba, zanimby włościanin z własnéj inicyatywy przyszedł do przekonania o potrzebie zabezpieczenia.

Nie chcemy utrzymywać, że powyżéj wykazane postępowanie byłego zakładu włościańskiego było jedyną przyczyną téj obojętności ludu do ochrony własnego mienia; składa się na to wiele innych przyczyn, a główną z nich jest ogólna bieda i przeciążenie podatkami, oraz innémi należytościami, jakie właściciel najmniejszéj chałupy opłacać musi. Niejednokrotnie usiłując nakłonić wieśniaka do zabezpieczenia budynków, usłyszeliśmy odpowiedź, że podatków nie ma z czego zapłacić, zkąd więc weźmie na asekuracyą! Argument to tak jasny, że trudno go zwalczyć. A jednak kwestyi téj, tak jak obecnie się przedstawia pozostawić nie można, niechcąc narazić nasze miasta i wsie na ostateczną ruinę.

Pożar Glinian, gdzie na 109 spalonych domów zaledwie kilkanaście było ubezpieczonych, jest jaskrawą ilustracyą nieporadności ludu i zacofania w kierunku asekuracyjnym, a że klęska podobna corocznie nawiedza więcéj miejscowości, gdzie szkody przez pożar wyrządzone dochodzą setek tysięcy, gdy zaledwie dziesiąta część bywa przez zabezpieczanie powetowaną, widzimy, jak olbrzymim krokiem dążymy do upadku. Nie można więc czekać, zanim poziom oświaty ludu dojdzie do téj wysokości, że wieśniak lub małomieszczanin sam przyjdzie do przeświadczenia o potrzebie asekuracyi, nie można czekać, aż władze krajowe pomyślą o ustawie, nakazującéj zabezpieczenie mienia od ognia. Potrzeba chwycić się środków, stojących do dyspozycyi, i w pewnych granicach stworzyć *przymusową asekuracyę*. Sposobem tym są różne stowarzyszenia istniejące w kraju bądź finansowe, przemysłowe, produkcyjne, bądź humanitarne, któreby w warunkach przyjęcia członka żądały ubezpieczenia jego własności nieruchoméj od ognia. U jednych wpływ moralny oraz przekonywania i przykład podziałałyby zbawiennie, u drugich potrzeba kredytu byłaby skutecznym środkiem ku temu. Najważniejsza rola przypadłaby Towarzystwom zaliczkowym, które najpierw przez swe zarządy, posiadające wpływ i zaufanie u ludności, mogłyby wpływać w tym kierunku, a uzyskawszy uchwałę udzielenia kredytu pod warunkiem zabezpieczenia, poprawiłyby od razu ten jaskrawy stosunek nieubezpieczonych budynków.

Ostatni rocznik stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych wykazywał stan pożyczek u członków 13 i pół miliona, która to cyfra doszła w roku ubiegłym pewno do 15 milionów, gdyby odliczyć od téj sumy te kredyta, które po nad wartość nieruchomości a tylko do obrotu w handlu i przemysłu są udzielane, oraz te, które członkowie, nieposiadający mienia w nieruchomości zaciągają, natomiast uwzględniwszy, że przeważna część dłużników nie posiada zaliczek ani do dziesiątéj części wartości mającego być zabezpieczonym budynku, otrzymamy zawsze poważną cyfrę do zabezpieczenia, i znaczną ilość rodzin, które wskutek klęski pożarem wyrządzonéj w asekuracyi znaleźliby ratunek i sposób dźwignięcia swego mienia z gruzów.

Również coraz częściéj zakładane Kółka rolnicze, czytelnie ludowe i tém podobne instytucye, przyjąwszy w warunkach przyjęcia na członka zabezpieczanie mienia, mogłyby zbawienny wywrzeć wpływ na usunięcie téj klęski elementarnéj.

Nie ulega wątpliwości, że współdziałanie tych czynników zależeć powinno także od instytucyi asekuracyjnéj, jak u nas przeważnie od Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie, które powinno ułatwić tę czynność stowarzyszeniom, bądź przez zniżenie premii, bądź przez poruczenie im reprezentacyi swéj w granicach członków stowarzyszenia i innémi koncesyami, jakie zazwyczaj otrzymują instytucye finansowe, a nawet o wiele daléj idącemi, choćby z uwagi na tak poważną ilość klienteli, jaką ta część ludności dostarczy.

Z naszego zatém stanowiska odwołujemy się wyłącznie do zarządów Towarzystw zaliczkowych, a znając ich wytrwałość w sprawach podjętych, niewątpimy o zbawiennych skutkach ich pracy, która nie tylko poprawi stosunki materyalne członków stowarzyszenia, a przeto i bezpieczeństwo funduszów Tow. polepszy, ale uczyni się ważny krok naprzód w kierunku poprawy i rozwoju sił ekonomicznych, bez czego o lepszéj przyszłości i doli kraju nie może być mowy. *W. T.*

Ruch stowarzyszeń.

Na walnem Zgromadzeniu Towarzystwa zaliczkowego w Zborowie, odbytém dnia 6. kwietnia 1884 wybrani zostali do Dyrekcyi pp. ks. Tomasz Zakorczmenny na kasyera, ks. Emil Miź na kontrolora, zaś pp. Adolf Rappaport na zastępcę kasyera a Mikołaj Krasowski na zastępcę kontrolora. Ustąpili z Dyrekcyi pp. Teofil Radołowicz i Emanuel Hawranek z których pierwszy był kasyerem, a drugi kontrolorem.

Z Towarzystwa zaliczkowego w Glinianach otrzymujemy następującą wiadomość: „W czasie pożaru, jaki nawiedził Gliniany w nocy z dnia 8. na 9. bm. zgorzał także dom, w którym mieściła się kancelarya Towarzystwa. Wszystkie księgi i dokumenta uratowane zostały z pośród płomieni gorejącego domu. Towarzystwo poniosło niezna-

czną stratę w pogorzałych meblach. Otworzyliśmy dzisiaj kancelaryę w budynku urzędu gminnego. Wypaliło się siedm ulic a 109 osad gospodarskich w przeciągu niespełna jednéj godziny. Największą stratę poniósł dyrektor Towarzystwa ks. Reszetyłowicz, gdyż z wyjątkiem kilkunastu sztuk żywego inwentarza gospodarskiego, wszystko się spaliło w literalném tego słowa znaczeniu".

Dowiadujemy się przy téj sposobności o wytrzymałości kasy ogniotrwałéj fabryki Wiesego jaką Towarzystwo posiada. Otóż pomimo ciągłego zlewania wodą, było wewnątrz kasy takie gorąco, że lakier ze ścian wewnętrznych zupełnie się topił i zlewał, wskutek czego poplamił dokumenta; zaś papiery pozwijały się wskutek gorąca jakby w rulony.

Dalsza organizacya zastępstw Banku krajowego. Do liczby Towarzystw, które podpisały już układ z Bankiem krajowym i otwarły zastępstwo przybywają:

31. Towarzystwo zaliczkowe w Rudkach.
32. Bank zaliczkowy „Nadzieja" w Delatynie.
33. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie.
34. Towarzystwo zaliczkowe w Jaśle.

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1883.

40. Biała. Bialsko-Bielskie Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzajemna pomoc". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki pobrane 8.291·98, odsetki zaległe 1.502·05, odsetki przenośne 268·64, razem 10.062·67. Straty: odsetki zapłacone 5.407·87, odsetki przenośne 557·64, koszta administracyi 1.548·41, zużycie inwentarza 242.70, odpisanie strat 1.142·92, czysty zysk 1.163·13, razem 10.062·67. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki udzielone 83.110·58, udział w Towarz. zal. we Lwowie 1.000·—, udział w Towarz. oszczęd. i zaliczek w Cieszynie 150·—, udział w Żiwnosteńskiéj bance 500.—, koszta założenia i urządzenia 2.084·43, wydatki zwrotne 349·80, odsetki zapłacone za r. 1884. 268 64, odsetki zaległe 1.502·80, gotówka 2.459·01, razem 91.524·51. Stan bierny: fundusz rezerwowy 1.040·46, udziały członków 13.245·82, wkładki oszczędności 24.721·85, kapitały lokowane 20.798·11, weksle reeskontowane 29.997·50, odsetki z góry pobrane 557·64, czysty zysk 1.163·13, razem 91.524·51. Ogólny obrót kasowy 827,814·63. Ilość członków 444.

41. Stary Sącz. Towarzystwo zaliczkowe z ograniczoną poręką *Bilans* za rok 1883. Stan czynny: pożyczki udzielone członkom Towarzystwa 44.298·18. Koszta urządzenia 80·—, pozostała gotówka z końcem r. 1883. 1.989·77, razem 46.367·95. Stan bierny: wkładki na rachunek bieżący 28.098·50, udziały członków 14·757·17, czysty zysk za rok 1883. 1.490·07, procenta pobrane na rok 1883 872·21, fundusz zapasowy 1.150·—, razem 46.367·95. Ogólny ruch kasowy 200.837·14.

42. Bołszowce. Kasa zaliczkowa „Nadzieja". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 793·50, z zysku za r. 1882 85·74, z rachunku zaliczek procesowych 1·54, razem 880·78. Straty: z rachunku urządzenia i ruchomości 84·—, koszta administracyi i podatki 523·49, czysty zysk 273·29, razem 880·78. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 11.509·46, odsetki naprzód zapłacone i zaległe 69·62, ruchomości 434·—, druki 34·29, lokacye 279·47, gotówka 83·45, razem 12.410·29. Stan bierny: udziały 2.889·05, wkładki na rachunek bieżący 3.405·73, długi zaciągnięte 4.840·—, odsetki naprzód pobrane 546·22, fundusz rezerwowy 456·—, czysty zysk 273·29, razem 12.410·29. Obrót kasowy 70.170·68. Ilość członków 138.

43. Kraków. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: pozostałość odsetek 7.801·18, Straty: koszta administracyi 4.393 67, koszta prawne 50·—, fundusz na podatki 877·05, 10% zużycia inwentarza 96·63, czysty zysk 2.383·83, razem 7.801·18. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 6.391·56½, weksle eskontowane 166.629·92, awanse 121·—, zaliczki na koszta prawne 4.128·05, procenta zaległe 2.014·68, inwentarz 869·66, nadpłacony podatek 67·55½, razem 180.222·43. Stan bierny: procenta pobrane na r. 1884 1.754·41, udziały 57.201·57, wkładki na rachunek bieżący 92.542·74, reeskont wekslowy 18.192·—, własne accepta 5.400·—, dubioza 1.464·79, zaliczki na koszta prawne 677·30, rezerwa administracyjna 350·—, fundusz rezerwowy 255·79, zysk 2.383·83, razem 180.222·43. Obrót kasowy 1,062.063·84. Ilość członków 949.

44. Rudki. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 3.052·72. Straty: koszta administracyi i podatki 1.280·90, z rachunku zysku za r. 1882 1.—, czysty zysk 1.770·82, razem 3.052·72. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 63.326·93, odsetki zaległe 1.038·82, odsetki należne 64·81, koszta ruchomości 100·—, zaliczki procesowe 22·32, lokacya 100·—, gotówka 2.327·82, razem 66.980·70. Stan bierny: udziały 13.067·89, wkładki na rachunek bieżący 42.509·10, długi zaciągnięte 5.172·64, odsetki naprzód pobrane 1.511·13, fundusz rezerwowy 2.339·04, zysk z r. 1882. 610·08, czysty zysk 1.770·82, razem 66.980·70. Ogólny obrót kasowy 162.395 99. Ilość członków 1.040.

45. Przemyśl. Przemyska kasa zaliczkowa rzemieślników i rolników. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: prowizya 9.901·29. Straty: dopisane procenta i zasiłek do funduszu rezerwowego 467·87, dopisane procenta do funduszu inwalidów i wdów 1.059·88, procenta

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc Marzec 1884.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca zł.	ct	Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Włożono w ciągu miesiąca zł.	ct	Wyjęto w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca zł.	ct	Zaciągnięte w ciągu miesiąca zł.	ct	Spłacone w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct	Saldo rachunku Banku krajowego zł.	ct
Białej St. poż. osu Wzaj. p.	15645	19	46206	05	4823	97	1401	39	496286	63	29377	.	14990	.	15752	.	28615	.	.	.
Birczy	14003	78	11659	08	1520	86	2066	08	11113	86	43670	.	10761	.	8325	.	46106	.	5775	.
Bóbrce	52161	67	11923	33	113	27	346	14	11690	46	8900	.	3350	.	2350	.	9900	.	.	.
Bołszowcach K. z.	3450	25	2429	79	59	.	.	.	2488	79	5280	.	.	.	350	.	4930	.	.	.
Brodach Tow. kr.	22477	18	55887	19	14568	15	18362	67	52092	67	29534	56	9881	42	12474	66	24941	32	.	.
Brzeżanach T. kr.	11418	.	5035	.	.	.	2505	.	2530	.		.	1530	.	.	.	1530	.	.	.
Busku T. kr.	51964	08	33928	46	6836	40	8304	82	32460	04	6560	.	4551	72	2790	.	8321	72	.	.
Cieszanowie	28763	47	41654	74	2120	38	2898	90	40876	22	5000	.	.	.	.	.	5000	.	120	05
Dąbrowéj	73148	27	.	.	.	.	.	.	.	.	179861	06	23746	68	19347	86	18259	88	6426	68
Delatynie	12153	46	7878	28	24	21	68	23	7834	86	12361	56	1840	.	1302	.	12899	56	.	.
Dobromilu	14100	90	10134	20	2400	84	3120	50	15408	60	700	.	1200	.	.	.	1900	.	.	.
Drohobyczu	27108	03	74758	51	2874	91	2017	62	75615	80	21700	38	5075	.	4823	.	21952	35	.	.
Glinianach	101374	73	132633	13	8285	17	6075	79	138842	54	39895	95	13181	83	11426	01	41211	77	.	.
Gorlicach	60315	39	92036	78	12635	85	4350	54	100322	09	54517	23	20015	.	17680	.	56852	23	.	.
Jaryczowie T. k.	26290	99	6819	.	1802	.	2220	.	6401	.	4720	.	2370	.	900	.	6190	.	.	.
Jaworowie T. kr.	16082	23	35816	31	18986	92	3485	19	51318	04	13500	.	1000	.	4500	.	10000	.	1473	99
Jezierněj T. kr.	12718	32	1350	33	108	.	256	14	1202	19	6275	.	.	.	1050	.	5225	.	.	.
Jordanowie T. k.	5367	99	42296	05	961	.	300	.	42975	05	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Kańczudze K. z.	4002	59	3930	44	3	50	.	.	3933	94	7700	.	.	.	.	.	7700	.	.	.
Kamionce strum.	34812	24	12450	.	330	.	2759	74	10120	20	11540	.	1410	.	2090	.	10860	.	.	.
„ S. poż.	16805	69	6878	45	334	06	530	.	6682	51	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
„ K. wsp.	10444	55	12759	59	665	.	835	44	12589	15	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Kolbuszowéj	11086	46	8495	33	731	.	1300	.	7866	33	3000	.	.	.	21750	.	3246	65	.	.
Komarnie	14707	81	54495	47	1528	30	2851	83	53171	94	500	.	.	.	.	.	500	.	.	.
Krakowie	59712	61	91646	41	9745	74	5233	93	96158	22	21814	.	6225	.	6493	.	21546	.	.	.
Krakowcu	8627	93	3385	74	555	69	853	18	3088	25	17036	25	.	.	400	.	16636	25	.	.
„ T. spoż.	668	78	747	74	131	.	148	25	730	49	1766	47	30	.	140	.	1656	47	.	.
Limanowéj	45510	79	50635	47	1063	20	1316	40	50382	27	58475	71	21321	41	12985	39	66811	73	.	.
„ T. och w. z	19218	81	.	.	.	.	.	.	.	.	25827	.	674	.	630	.	25871	.	.	.
Lwowie	189342	16	466028	82	87866	66	73646	59	480248	89	270820	48	103298	40	98361	80	275757	08	.	.
„ T. urz. p.	31242	47	24238	99	2261	68	2617	10	23883	57	17470	.	1800	.	2670	.	16600	.	.	.
„ T. wz. kred.	19949	19	59801	34	7324	.	6032	79	61092	55	17285	.	6930	.	5755	.	18460	.	.	.
„ T. esk i zal.	32915	30	26188	43	3098	90	4228	17	25059	16	24386	72	14599	77	11616	.	27370	49	.	.
Mielcu T. o. wł z.	29342	76	.	.	.	.	.	.	.	.	57737	02	2560	04	80	66	60216	80	.	.
„ Tow. zal.	16995	27	53181	58	1532	12	2368	.	52345	70	.	.	3650	.	.	.	3650	.	1040	05
Mikołajowie	2012	54	409	69	32	56	92	.	650	25	7400	.	.	.	.	.	7400	.	.	.
Milówce	9366	46	21591	57	1939	11	323	70	23206	98	1500	.	.	.	.	.	1500	.	.	.
Mościskach	18029	59	37784	38	2929	13	1911	57	38800	94	9505	27	.	.	1000	.	8505	27	2408	05
Nadwórnéj	5740	04	4184	16	1564	59	31	11	5717	62	14500	.	.	.	.	.	14500	.	.	.
Nowym Sączu K. z.	47488	04	140766	71	11904	49	13200	78	139470	42	14900	.	10400	.	4900	.	20400	.	4000	.
Podgórzu	24798	40	79138	93	4503	04	3607	23	80094	74	7162	.	6480	.	2440	.	11202		.	.
Przemyślu	23219	99	25825	81	2647	20	6099	83	22373	18	11700	97	6290	.	5615	59	12415	38	.	.
Przemyślanach	18580	22	28217	09	1989	95	429	70	29777	34	21370	10	.	.	120	33	21249	83	2891	32
Radłowie	646	58	209	50	160	.	209	50	100	.	.	.	1000	.	.	.	1000	.	.	.
Radomyślu T. oszcz. i poż.	3007	18	5064	20	156	37	322	03	4898	54	6800	.	386	.	.	.	7186	.	.	.
Radziechowie	50209	31	79335	20	19991	88	9268	53	90058	55	27450	.	5550	.	7050	.	25950	.	.	.
Rozdole	9182	.	4241	23	120	.	2	.	4359	23	15383	13	.	.	150	.	15233	13	.	.
Rudkach	17059	59	42894	19	2289	49	1540	88	43642	80	5172	64	.	.	.	.	5172	64	.	.
Sędziszowie	4966	10	7174	99	155	38	186	90	7143	47	8519	50	2000	.	.	.	10519	50	.	.
Sieniawie	6703	22	15709	63	2580	74	300	.	17990	37	14000	.	.	.	.	.	14000	.	.	.
Skałacie	2617	17	668	65	.	.	.	.	668	65	4700	.	.	.	100	.	4600	.	.	.

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca zł.	ct.	Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca zł.	ct.	Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca zł.	ct.	Spłacono w ciągu miesiąca zł.	ct.	Udzielono w ciągu miesiąca zł.	ct	Stan z końcem miesiąca zł.	ct.	Koszta założ., rucho-mości i adm. z końcem miesiąca zł.	ct	Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca zł.	ct.	Gotówka z końcem miesiąca zł.	ct
Białej St. poż. osu Wzaj. p.	1544	14	417	94	8711	04	21189	.	24611	89	90533	93	2646	06	2142	77	528	14
Birczy	1803	46	1913	19	74839	.	10941	.	13010	.	76908	.	826	92	2967	22	13	15
Bóbrce	.	.	322	45	27312	84	2216	56	2159	73	27256	01	457	58	69	75	281	54
Bołszowcach K. z.	42	83	.	.	10398	95	2237	42	2410	.	10571	53	59	80	.	.	262	67
Brodach Tow. kr.	4877	88	6453	12	162502	73	23392	51	17731	74	156841	96	580	01	3126	63	288	57
Brzeżanach T. kr.	582	79	.	.	14041	50	2916	69	2845	.	13969	81	1047	07	.	.	1043	91
Busku T. kr.	1420	34	2955	78	88643	48	7804	85	5092	30	85920	93	2401	33	8402	48	387	22
Cieszanowie	1411	80	2595	99	72103	02	1873	88	4752	.	74981	14	222	61	3308	74	255	04
Dąbrowéj	4835	63	6220	15	245324	99	4958	31	10049	.	250415	68	353	79	20420	25	3700	89
Delatynie	1597	01	362	92	30728	77	3413	17	3030	.	30345	60	502	95	2895	77	1102	89
Dobromilu	1132	24	1318	72	51372	44	1339	50	1050	.	31082	94	184	07	1241	39	1352	06
Drohobyczu	857	37	3343	98	120745	24	14494	03	16101	47	122352	68	1971	50	1949	77	2603	68
Glinianach	13280	76	1642	91	298050	06	44582	95	41392	08	294859	19	1798	75	1913	51	3781	23
Gorlicach	4290	98	5513	95	178987	66	38317	84	50902	18	191573	.	1235	59	33418	60	1067	45
Jaryczowie T. k.	196	17	3744	19	39061	96	2310	13	655	40	37407	23	639	36	3566	85	1208	91
Jaworowie T. kr.	1908	03	322	42	65894	83	13614	12	22858	.	75138	71	307	63	100	.	5558	37
Jezierněj T. kr.	1278	24	133	59	18107	63	2338	24	2885	.	18654	39	974	34	763	07	165	54
Jordanowie T. k.	2265	12	57	51	37014	68	10009	16	9123	.	36128	52	533	62	10044	66	3940	87
Kańczudze K. z.	700	09	553	09	16451	12	705	80	360	.	16107	32	77	01	555	09	150	29
Kamionce strum.	86	08	199	96	57644	58	3369	76	339	.	54613	82	.	.	237	13	463	47
„ S. poż.	675	39	1281	08	25157	46	3343	87	1650	33	23463	92	871	56	82	37	1026	82
„ K. wsp.	1363	85	107	11	22931	78	2465	81	1965	96	22431	93	636	.	743	95	691	78
Kolbuszowéj	1395	61	3995	61	39273	.	1090	.	4225	.	42408	.	762	19	2129	47	45	39
Komarnie	3742	43	3374	46	75032	87	6285	49	5119	27	73856	65	367	49	802	72	469	78
Krakowie	3081	01	2690	20	173565	16	30751	19	31750	.	174563	97	2199	92	4861	45	1562	69
Krakowcu	685	89	221	23	28933	.	2154	50	996	.	27774	50	4509	99	530	73	294	33
„ T. spoż.	.	.	7288	.	.	.	.	.	.	.	.	.	464	62	4854	15	14	97
Limanowéj	3223	56	1813	97	156394	33	2758	42	12117	77	165753	68	220	47	290	30	1477	87
„ T. och w. z	593	06	5500	03	38895	82	661	64	.	.	38234	18	65	30	12883	42	.	.
Lwowie	9787	53	12129	84	903191	41	176583	53	199731	83	926339	71	7173	30	33033	80	718	69
„ T. urz. p.	3087	61	.	.	73112	47	9658	48	8588	.	72041	99	1053	74	1282	24	435	68
„ T. wz. kred.	1949	81	745	68	92212	44	23021	84	27430	78	96621	38	1503	34	3976	75	95	76
„ T. esk i zal.	1778	89	3411	44	82345	78	17660	27	18545	62	83231	13	1686	20	3764	94	1853	01
Mielcu T. o. wł z.	3002	54	2198	22	88589	38	1920	.	3405	.	90074	38	911	57	3151	27	652	70
„ Tow. zal.	1855	08	721	09	67195	28	2289	.	5135	.	70041	28	349	71	5034	43	1182	77
Mikołajowie	407	99	.	80	10234	86	1427	50	1550	.	10365	36	99	.	.	.	87	22
Milówce	.	.	128	28	31616	[illegible]	3590	71	4599	.	32624	88	297	63	202	21	1077	.
Mościskach	.	.	1259	03	62253	36	3256	74	4679	.	63275	62	547	27	3484	27	1995	72
Nadwórnéj	2388	20	506	18	22928	17	1245	32	2653	.	24335	85	904	98	1699	99	1561	22
Nowym Sączu K. z.	2488	77	1843	19	208711	35	6821	74	8691	48	216581	09	1659	90	494	38	2955	04
Podgórzu	4388	50	1176	39	110193	02	13728	38	19201	30	115665	94	1476	85	34	55	4482	69
Przemyślu	1634	13	870	05	55495	44	25020	27	23431	46	53906	63	880	30	4939	99	788	81
Przemyślanach	2000	66	1747	33	69936	.	3913	67	5565	.	71587	33	1284	60	2802	42	572	35
Radłowie	100	30	581	72	477	49	222	49	1170	.	1425	.	46	79	461	03	555	78
Radomyślu T. oszcz. i poż.	699	49	132	88	14875	57	4698	66	4368	.	15244	91	186	12	186	03	307	03
Radziechowie	3440	72	7928	19	142605	08	10510	05	18578	44	150673	47	512	72	2629	93	1770	65
Rozdole	264	75	835	36	23611	75	262	50	258	51	23607	76	259	86	5998	91	7	93
Rudkach	3744	28	3000	.	66000	14	4807	69	5851	09	67043	54	700	59	36	01	3839	17
Sędziszowie	333	23	825	07	20525	63	2500	78	3930	62	21955	47	500	36	96	07	1235	46
Sieniawie	7039	96	1354	70	36328	78	3297	53	6000	.	39031	25	5235	63	2122	30	699	07
Skałacie	335	86	247	33	7074	85	72	.	.	.	7002	85	451	05	304	56	709	55

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc Marzec 1884.

Tow. zaliczkowe w	Stan bierny: Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
Skałacie Vorsch. Cr..Vor.	11408	55	2864	.	1000	.	825	.	3039	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Skole	1286	28	261	.	100	.	2075	82	650	.	.	.	.	.	650	.	.	.	.	.
Sokalu	18707	06	89448	07	1317	.	2528	04	88237	03	12986	47	.	.	.	.	12986	47	.	.
Stryju T. kr. i osz.	19802	57	85774	97	2177	.	9874	39	78077	58	7946	.	4900	.	4550	.	8296	.	.	.
„ Tow. zal.	19887	.	55378	10	3220	68	1146	62	37452	16	2000	.	.	.	200	.	1800	.	.	.
Tarnopolu	15577	.	13012	72	780	07	748	22	13044	57	4775	26	1800	.	2480	86	4094	40	.	.
Tarnowie	31966	10	86917	81	627	.	11707	31	75837	50	14197	20	15330	.	4697	20	24830	.	.	.
Tyśmienicy	18073	96	27517	33	1632	71	615	54	28534	50	5475	.	.	.	1000	.	4475	.	.	.
Ustrzykach	2843	.	1519	25	210	.	.	.	1729	25	1500	.	.	.	.	.	1500	.	.	.
Wykotach	4192	23	13579	54	153	94	100	.	13633	48	9900		1000	.	400	.	10500		.	.
Zakliczynie	11568	11	7377	26	4995	.	585	49	11786	77	19350	.	5600	.	3300	.	21650	.	.	.
Zbarażu	15687	36	8196	75	222	35	524	38	7894	72	28451	.	7008	.	1043	.	34416	53	.	.
Zborowie	3892	73	10414	60	234	73	1056	41	9592	92	9600	53	.	.	.	.	9600	.	.	.
Złoczowie	28822	63	112619	92	6062	10	5472	81	113209	21	3000	.	.	.	.	.	3000	.	.	.
Żółkwi Tow. kr.	46451	37	32032	.	8299	.	6780	.	33551	.	5876	52	1418	.	3263	52	4031	.	.	.

Tow. zaliczkowe w	Stan czynny: Saldo odsetek z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta założ. ruchomości i adm. z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca		Gotówka z końcem miesiąca	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct
Skałacie Vorsch. Cr..Vor.	1274	94	65	08	13549	07	2005	31	2675	.	14218	96	588	.	527	51	453	90
Skole	160	45	499	27	4102	82	220	51	420	.	4294	31	154	86	206	63	17	02
Sokalu	9200	.	8023	52	119170	88	794	96	949	.	119324	92	599	33	8456	22	8773	61
Stryju T. kr. i osz.	2993	24	510	13	104726	17	26954	55	25396	54	103169	16	564	09	5269	91	676	33
„ Tow. zal.	2080	70	1651	06	56422	08	5443	81	6760	.	57738	27	664	02	3493	03	2181	55
Tarnopolu	1793	64	44	02	31611	70	5503	74	5003	50	31111	46	1923	95	892	89	625	33
Tarnowie	3008	89	1895	11	131922	89	24813	27	25569	40	133179	02	857	88	1508	27	1992	43
Tyśmienicy	1142	36	499	80	42624	64	2029	02	1934	.	42547	62	379	54	8255	24	1543	19
Ustrzykach	175	11	36	14	5062	86	462	01	1401	.	6001	85	190	26	.	.	91	39
Wykotach	.	.	246	.	26830	91	1553	60	1737	.	27014	31	182	33	1291	81	83	26
Zakliczynie	752	92	.	.	36507	.	5223	50	12808	.	44091	50	318	28	1128	93	219	09
Zbarażu	1836	48	5294	88	53619	36	1492	19	5007	.	57134	17	755	35	7077	59	162	86
Zborowie	710	65	625	98	23251	02	1732	57	1495	.	23013	45	625	86	234	73	548	24
Złoczowie	6496	55	13232	30	144561	82	6610	58	11701	,	149652	24	3014	56	8260	68	3833	27
Żółkwi Tow. kr.	4490	02	963	67	80833	60	8024	16	4739	52	80548	96	2448	32	315	97	173	71

od oszczędności 2.809·31, procenta od zaciągniętych pożyczek 1.126·43, stemple 56·70, koszta administracyi 1.457·96, czysty zysk 2.923·14, razem 9.901·29. *b) Bilans.* Stan czynny: udzielone zaliczki 139.783·01, koszta procesowe 381·34, gotówka 3,549·46, razem 143 713·81. Stan bierny: fundusz rezerwowy 6.525·51, udziały 38.933·89, fundusz inwalidów i wdów 15.012·88, oszczędności 54.892·24, wierzytelności 25.359·—, pozostałość zysku z r. 1882 67·15, czysty zysk 2.923·14, razem 143.713·81. Obrót kasowy 505.763·22. Ilość członków 818.

46. Jordanów. Stowarzyszenie pożyczkowe „Praca i oszczędność *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 1.347·59. Straty: koszta założenia i ruchomości 39·20, koszta zarządu 601·69, czysty zysk 706·70, razem 1.347·59. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 38.104·50, odsetki zaległe 44·66, koszta założenia i ruchomości 283·57, zapas druków 100 —, lokacye 4.000·—, gotówka 5.736·75, razem 48.259·48. Stan bierny: udziały 3.737·91, wkładki na rachunek bieżący 42.164·23, odsetki naprzód pobrane 961·79, fundusz rezerwowy 666·67, fundusz rozporządzalny 22·18, czysty zysk 706·70, razem 48.259·48. Ogólny obrót kasowy 111.959·74. Ilość członków 496.

47 Brody. Towarzystwo eskontowe i kredytowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 4.709·71. Straty: odpisanie kosztów założenia 46·46, odpisanie z inwentarza 41·72, koszta administracyi 2.703·85, podatki 100·—, 15% do funduszu rezerwowego 272·65, czysty zysk 1.545·03, razem 4.709·71. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 363·15, udzielone pożyczki 54.335·88, koszta założenia, inwentarz i druki 793·62, razem 55.492 65. Stan bierny: udziały 27.959·58, wkładki i reeskont 23.777·18, naprzód pobrane odsetki 834·21, fundusz rezerwowy 1.276·65, rezerwa podatkowa 100·—, czysty zysk 1.545·03, razem 55.492·65. Ogólny obrót kasowy 334.252·28. Ilość członków 502.

48. Sambor. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku nieruchomości 643·57, procenta pobrane 15 315·24, reszta zysku z roku poprzedniego 332·04, razem 16.290·85. Straty: odpis z inwentarza 32·30, druki 122.70, procenta wypłacone 9.749·20, koszta administracyi 2.224·17, czysty zysk 4.162·48, razem 16.290·85. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 216.637 08, nieruchomości 8 542·40, inwentarz 360·—, druki 110·—, procenta należne i naprzód zapłacone 3.557·27; gotówka 2.532·20, razem 231,738·95. Stan bierny: udziały 47.334·10, wkładki 79.891·77, fundusz rezerwowy 5.157·49, fundusz rozporządzalny 500 —, wierzyciele 92.372·39, procenta naprzód pobrane 1.280·12, koszta administracyi 1.040·60, czysty zysk 4.162·48, razem 231.738·95. Obrót roczny 1,749.192·04. Ilość członków 454.

49. Jaryczów nowy. Towarzystwo kredytowe *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 5.423.78, zwrot kosztów administracyi 185·87, razem 5.609 65. Straty: więcéj wypłacona dywidenda za r. 1882 23·49, zużycie inwentarza 24·03, płaca członków dyrekcyi 1.366·38, wydatki administracyjne 844·17, czysty zysk 3.351·58, razem 5609·65. *b) Bilans.* Stan czynny: odsetki należne i naprzód zapłacone 3.202·91, zaliczki procesowe 105·05, pożyczki 42.598·41, druki 60·—, inwentarz 216·35, papiery wartościowe 10·—, gotówka 1.019·20, razem 47.211·92. Stan bierny: udziały 25.209·54, wkładki 8.423·—, reeskontowane weksle 6.770·—, kaucya kasyera 500·—, z góry pobrane i należne odsetki 583·91, fundusz rezerwowy 2.373·89, czysty zysk 3.351·58, razem 47.211·92. Obrót kasowy 226.440·32. Ilość członków 495.

50. Busk. Vorschuss-Casse „Gegenseitige Hilfe". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: pozostałość czystego zysku z r. 1882. 306·75, procenta i zwrot kosztów administracyi 5333·65, za sprzedane druki 151·96, razem 5792·36. Straty: koszta administracyi 1135·62, należytość dla Dyrekcyi 2364·09, czysty zysk 2292·65, razem 5792·36. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 1161 34, pożyczki 81.008·76, zaległe odsetki 1024·55, zaliczki procesowe 138·21, papiery wartościowe 1350·—, inwentarz, druki i koszta założenia 1117·—, naprzód zapłacone procenta 1190·60, naprzód zapłacona należytość Dyrekcyi 2402·24, razem 89392·70. Stan bierny: naprzód pobrane procenta 3353·66, udziały 37.918·83, wkładki oszczędności i reeskontowane weksle 44790 56, fundusz rezerwowy 1037·—, czysty zysk 2292·65, razem 89.392·70. Obrót kasowy 401.773·23. Ilość członków 648.

51. Sokal. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków* Zyski: procenta pobrane 8531·48, procenta z roku 1882. przeniesione 908·32, procenta naprzód zapłacone 153 62, procenta zaległe 2993·89, razem 12587·31. Straty: procenta wypłacone 3183 78, procenta należne 2008·34, procenta naprzód pobrane 485 47, procenta za rok 1882. zaległe a w 1883. pobrane 2420·58, procenta w r. 1882. za 1883. wypłacone 200·42, koszta administracyi 2275·65, czysty zysk 2013·07, razem 12587·31. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 119.876·45, procenta przenośne 3147·51, zaliczki na płace 520·—, zaliczki procesowe 162 50, gotówka 2.328·70, razem 126.035·16, Stan bierny: udziały 16.545·55, fundusz rezerwowy 2.144·05, wkładki oszczędności 89.256·47, wierzytelności 13.582·21, procenta przenośne 2.493·81, zysk 2.013·07, razem 126.035·16. Obrót kasowy 166.892·06. Ilość członków 759.

52. Lwów. Towarzystwo zaliczkowe urzędników pocztowych. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 3.599·37. Straty: koszta ruchomości i urządzenia 52·55, koszta administracyi 1.346·02, wypłacona dywidenda za r. 1882 więcéj 2·36, odpisane koszta sądowe 21·06, czysty zysk 2.177·38, razem 3.599·37,

b) Bilans. Stan czynny: pożyczki 71.375·81, odsetki naprzód zapłacone 379·53, koszta ruchomości 472·88, koszta administracyi 40·—, zaliczki procesowe 439·90, gotówka 442·11, razem 73.150·23. Stan bierny: udziały 31.657·30, wkładki na rachunek bieżący 17.867·81, długi zaciągnięte 18 800·—, odsetki naprzód pobrane 1.158·77, fundusz rezerwowy 1.347·23, fundusz stypendyjny 141·74. czysty zysk 2.177·38, razem 73·150 23. Obrót kasowy 423.166 67. Ilość członków 566.

OGŁOSZENIA

Zaproszenie do przedpłaty.

W myśl uchwały Wydziału Związku z dnia 7. grudnia 1883. przystępujemy do wydania:

Podręcznika dla stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych,
opartych na ustawie z dnia 27. kwietnia 1873.

który obejmować będzie następujące działy:

1. Ustawy o stowarzyszeniach i dotyczące ustawy podatkowe.
2. Wzory statutów dla stowarzyszeń *a)* kredytowych, *b)* handlowych i produkcyjnych.
3. Wzorowe regulamina i instrukcye.
4. Wskazówki przy założeniu stowarzyszenia.
5. Założenie ksiąg i otwarcie czynności.
6. Rys buchhalteryi zastósowanéj dla Towarzystw zaliczkowych, z przykładami.
7. Rys buchhalteryi zastósowanéj dla Towarzystw handlowych i przemysłowych, z przykładami.
8. Postępowanie przy udzielaniu kredytu oraz wzory: skryptów, aktów, weksli, dla pożyczek hipotecznych, kredytu budowlanego, niemniéj wzory do spraw spornych.
9. Stosunek z instytucyami udzielającemi kredyta stowarzyszeniom
10. Historya Związku i zasadnicze uchwały Walnych Zgromadzeń delegatów Związku.

Podręcznik wyjdzie w 12 zeszytach miesięcznych. — Cena prenumeracyjna ustanawia się na 3 złr. w. a.

Aby umożliwić to ze wszech miar potrzebne wydawnictwo, którego brak od dawna uczuć się dawał, oraz w celu wczesnego oznaczenia nakładu, upraszamy o rychłe zamówienia, tymbardziéj, że druk „Podręcznika“ rozpocznie się wtedy, gdy odpowiednia liczba przedpłacicieli się zgłosi.

Po wyjściu ostatniego zeszytu, będzie cena znacznie podwyższoną.

Zamówienia przyjmuje Związek stowarzyszeń.

Dr. Skałkowski — Patron.
W. Terenkoczy — sekretarz.

Ogłoszenie.

Na żądanie Członków obecnych na Ogólném zgromadzeniu w dniu 13. marca b. r., odbędzie się „Nadzwyczajne Ogólne zgromadzenie Towarzystwa kasy zaliczkowéj na powiat sądowy szczérzecki w Szczércu dnia 27go kwietnia 1884 o godzinie 2éj popołudniu w głównym budynku szkolnym.

Porządek dzienny:

1. Zmiana niektórych §§. statutu Towarzystwa (referent ks. Wawrzyniec Zaremba).
2. Wnioski Członków.

Z Rady nadzorczéj Towarzystwa kasy zaliczkowéj na powiat sądowy szczérzecki stow. zarejestr. z nieogran. poręką.

W Szczércu, 15. kwietnia 1884.

Karol Naymeuer w. r. — sekretarz.
Józef Gryczmański w. r. — prezes.

Fundusz zaopatrzenia.

Stan funduszów z dniem 31. marca 1884

A) Stan czynny:

1. Koszta założenia			58·53
2. Lokacye: *a)*	K. zal. N. Sącz	548·58	
b)	T. zal. w Drohobyczu	1043 67	
c)	„ wzaj. kred. Lwów	1033·16	
d)	„ zal. Bircza	531·65	
e)	„ „ Rozdół	521·43	
f)	„ „ Limanowa	516·25	
g)	„ „ Rohatyn	505·00	
h)	„ „ Radziechów	504·66	5.204·40
3. Koszta administracyi			6·28
4. Gotówka w kasie lwowkiego Tow. zal.			197·41
		Razem	5.466 62

B) Stan bierny:

1. Udziały	4.643·02
2. Zysk, przeniesiony z r. 1882/3	5·96
3. Odsetki dopisane	113 84
4. Udział odpisany	703·80
Razem jak stan czynny	5.466·62

Zarząd funduszu zaopatrzenia:

Dr. A. Zgórski. *N. Ulmer.*

Od administracyi.

W celu uregulowania nakładu upraszamy tych P. T. prenumeratorów, którzy dotychczas prenumeraty na rok 1884 nie zapłacili o spieszne nadesłanie ceny prenumeracyjnéj.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: *Władysław Terenkoczy.* Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.